

"ולא יהיה בהם נגף בפקוד אותם"

מגפת הקורונה ומשמעותה

1. רמב"ם הלכות תעניות א, א-ג:

מצות עשה מן התורה לזעוק ולהריע בחצוצרות על כל צרה שתבא על הצבור. שנאמר על הצר הצורר אתכם והרעותם בחצוצרות. כלומר כל דבר שייצר לכם כגון בצורת ודבר וארבה וכיוצא בהן זעקו עליהן והריעו. ודבר זה מדרכי התשובה הוא. שבזמן שתבוא צרה ויזעקו עליה ויריעו ידעו הכל שבגלל מעשיהם הרעים הורע להן ככתוב עונותיכם הטו וגו'. וזה הוא שיגרום להסיר הצרה מעליהם.

אבל אם לא יזעקו ולא יריעו אלא יאמרו דבר זה ממנהג העולם אירע לנו וצרה זו נקרה נקרית. הרי זו דרך אכזריות וגורמת להם להדבק במעשיהם הרעים. ותוסיף הצרה צרות אחרות. הוא שכתוב בתורה והלכתם עמי בקרי והלכתי גם אני עמכם בחמת קרי. כלומר כשאביא עליכם צרה כדי שתשובו אם תאמרו שהיא קרי אוסיף לכם חמת אותו קרי.

2. נפש החיים ד, כט:

וזרז"ל בברכות (דף ה.) אם רואה אדם שיסורים באים עליו יפשפש במעשיו. פשפש ולא מצא - יתלה בביטול תורה. ולכאורה יפלא כיון שיש בידו עון ביטול תורה ח"ו הלא אין לך 'מצא' יותר מזה ואיך אמר ולא מצא. אמנם כבר נזהר רש"י ז"ל מזה במה שפירש שם שלא מצא עון שיהיו ראויין היסורין הללו לבא עליו. והוא כי מדתו יתברך שפועל אדם ישלם מדה כנגד מדה. שאותו האבר שקלקל ופגם בחטאו על אותו האבר עצמו מביא עליו יסורין ותכלית כוונתו יתברך בזה כדי שמתוך היסורין יבין האדם וידע על איזה חטא באו. וישיב אל לבו להיות מודה ועוזב ושב ורפא לו. ז"ש שאם רואה אדם שיסורין באים עליו יפשפש במעשיו ויבין דרכו מתוך היסורין.

3. שמות פרק ל:

יא וַיְדַבֵּר ה' אֶל מֹשֶׁה לֵאמֹר: יֵי כִי תִשָּׂא אֶת רֹאשׁ בְּנֵי יִשְׂרָאֵל לִפְקֻדֵיהֶם וְנָתַנּוּ אִישׁ כְּפָר נַפְשׁוֹ לַה' בְּפִקֹּד אֹתָם, וְלֹא יִהְיֶה בָהֶם נֶגֶף בְּפִקֹּד אֹתָם. יג זֶה יִתְּנֶנּוּ כָּל הַעֲבָרִים עַל הַפְּקֻדִים: מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל בַּשֶּׁקֶל הַקֹּדֶשׁ, עֶשְׂרִים גֵּרָה הַשֶּׁקֶל, מִחֲצִית הַשֶּׁקֶל תְּרוּמָה לַה'. יד כָּל הַעֲבָרִים עַל הַפְּקֻדִים מִבְּנֵי עֶשְׂרִים שָׁנָה וְיָמָעֵלָה, יִתְּנוּ תְּרוּמַת ה'. טו הַעֲשִׂיר לֹא יִרְבֶּה וְהִדֵּל לֹא יִמְעִיט מִמִּחֲצִית הַשֶּׁקֶל, לְתֵת אֶת תְּרוּמַת ה' לְכַפֵּר עַל נַפְשֹׁתֵיכֶם.

4. שמות כא, ג:

אם בגפו יבא בגפו יצא אם בעל אשה הוא וינצאה אשתו עמו.
"אם בגפו יבא" - שלא היה נשוי אשה כתרגומו אם בלחודוהי...

5. כלי יקר על שמות ל:

וידבר ה' וגו' כי תשא את ראש בני ישראל. בכל מקום הזכיר נשיאת ראש אצל המספר, לפי שע"י המספר ישראל מנושאים ביתר שאת על כל האומות כי כל מספר מורה על המעלה הפרטית שיש לכל איש ואיש כי כל דבר שאינו חשוב כמו הקש והתבן אין לו מספר, אבל ישראל נמשלו לחיטין... ובדרך זה נמשלו ישראל לכוכבים... ולכך נאמר כי תשא את ראש בני ישראל כל ראש בפני עצמו לפיכך ונתנו איש כל איש פרטי שיש לחוש שיתבקר פנקסו ויבוקש וימצא כי היה לו חלק בפועל המגונה ההוא לפיכך יתן בפעם ההוא כופר נפשו.

6. המלבי"ם:

כל עוד שהעם מתאחדים והם כולם כאיש אחד זכות הרבים גדול מאד, אבל כשמונים אותם שאז יתחשב איש איש לבדו, יחופשו עונותיו ואז יהיה בהם נגף.

7. מהר"ל, נצח ישראל פרק כה:

אמרו בספרי (במדבר ו, כה) רבי אלעזר הקפר אומר, גדול השלום שאפילו עובדין עבודה זרה אמר הקב"ה אין השטן נוגע בהם, שנאמר (ר' הושע ד, יז) "חבור אפרים עצבים הנח לו". אבל משנחלקו מה נאמר (הושע י, ב) "חלק לבם עתה יאשמו הוא יערוף מזבחוחם ישדד מצבותם". הא לך גדול השלום ושנאו המחלוקת, עד כאן בספרי. ואתה בן אדם, פקח עיניך והבן הדברים האלו מאוד, על הלשון הזה אשר אמרו 'אין השטן נוגע בהם'. כי השטן, אשר יש לו כח על ההעדר וההפסד, אין נוגע בהם. וזה מפני כי השלום הוא מסולק מן ההעדר, מצד השלימות אשר בו. לכך כאשר יש כאן אומה שלימה בלתי מחולקת, אין השטן נוגע בהם ושולט עליהם, לסבת השלימות אשר בהם. אבל כאשר חלק לבם, ונחשבו חלק בלבד, וכל חלק הוא חסר, יעתה יאשמו" על ידי השטן.

8. עיין תניא פרק לב:

וְלָכֵן נִקְרָאוּ כָּל יִשְׂרָאֵל אַחִים מִמֶּשֶׁ, מִצַּד שֶׁרֶשׁ נַפְשָׁם בְּה' אֶחָד, רַק שֶׁהַגּוֹפִים מְחֻלְקִים. וְלָכֵן הָעוֹשִׂים גּוֹפִים עֵקֶר וְנַפְשָׁם טַפְלָה, אֵי אֶפְשָׁר לְהִיּוֹת אֶחָדָה וְאַחֶהָ אֶמְתִּית בֵּינֵיהֶם, אֶלָּא הַתְּלוּיָהּ בְּדַבָּר לְבַדָּה.

9. שמות פרק ל:

לד וַיֹּאמֶר ה' אֵל מֹשֶׁה: קַח לָךְ סַמִּים נְטוּף וְשַׁחֲלֵת וְחִלְבֵּנָה, סַמִּים וּלְבִנָּה זָכָה, בַּד בָּבַד יִהְיֶה. לֵה וְעֲשִׂיתָ אֹתָהּ קִטְרֶת רֶקַח מְעֻשָּׂה רֶקַח מִמֶּלֶח טְהוֹר קִדָּשׁ. לו וְשַׁחֲקֵת מִמֶּנָּה הַדֶּק וְנִתְּתָה מִמֶּנָּה לְפָנֶי הָעֵדֻת בְּאֵהָל מוֹעֵד אֲשֶׁר אֲנִי עֹד לָךְ שָׁמָּה, קִדָּשׁ קִדָּשִׁים תִּהְיֶה לָכֶם.

10. דרשות הר"ן, הדנוש הראשון:

לעולם תהא אימת צבור עליך, עד שמצינו שנענש אדון הנביאים בזה באמרו שמעו נא המורים, ואף על פי שכל אחד מצד פרטיותו לא היה ראוי לזה... מצד הצטרפו לזולתו יקנה הכלל שבח ומעלה יותר ממה שראוי מצד פרטיו, כאשר קנו המורכבים כלן סגולות ומעלות אשר לא היו בנפרדים אשר קובצו מהן, וכבר רמזו לנו בחלבנה שהושמה עם סמני הקטורת והיה מן הנראה שתפסיד אותם להפסד הריח הזה ועם כל זה אמתה לנו הנבואה שאין להם שלמות זולתה, כי כן הענין בהצטרף עמנו בעבודתנו לש"י החוטאים והפושעים שלא יפסידו עבודתנו אבל תהיה בזה יותר שלמה... וזהו הענין הנרמז בחלבנה הנכנסת בסמני הקטורת, כי עם היות ריח החלבנה מצד עצמה בלתי נאותה, אפשר שיהיה לה כח לעורר ולהוציא איכויות הסמים האחרים ולעורר בשמיותם".

11. ילקוט שמעוני על בראשית ט, טו:

ולא יהיה עוד המים למבול... ר"י אומר: מבול של מים אינו מביא, אבל מבול של דבר מביא על עכו"ם לימות המשיח, שנאמר: "ואקח את מקלי את נועם ואגדע וגו' ותופר ברית ביום ההוא".

12. דרשות הר"ן, הדנוש השישי:

ולפעמים מתחדשים מקרים ברחוק מקום ובאיים הרחוקים כדי שיתעוררו ישראל אל התשובה וייראו ויפחדו פן יגיעם הפורענות, והוא מאמר הנביא (צפניה ג) הכרתי גוים נשמו פנותם וגו' אמרתי אך תיראי אותי תקחי מוסר, וכשאינם מתיסרים ברעת האחרים הפורענות הולך הלוך ונסוע וילך הלוך וקרב, ואין ספק כי מי שרואה כל אלו התלאות אשר הם באמת התראות הש"י, ועודנו מחזיק בדרכו אשר דרך בה, הוא כמי שעובר עבירה וקבל עליו התראה שהתיר עצמו למיתה מכאן ואילך, לכן אין ספק כי בזמנים האלו ראוי לחפש היטב על רפואת הנפש ולהקדימה על רפואת הגוף... אין ספק אצלי שחללי הנפש סבה לחללי הגוף, וכי לא יתרפא הגוף מבלי הרפא הנפש, כמו שאמרו רז"ל בברכות (דף לג) שבמקומו של רבי חנינא בן דוסא היה ערוד א' שהיה ממית את הבריות ובאו ואמרו לרבי חנינא ונתן עקבו על חורו ונשכו ומת הערוד והביאו לבית המדרש ואמר להם ראו בני שאין ערוד ממית אלא חטא ממית.

13. ויקרא יג, מו:

כָּל יְמֵי אֲשֶׁר הִנֵּנָע בּוֹ יִטְמָא טְמֵא הוּא בְּדָד יִשָּׁב מִחוּץ לַמַּחֲנֶה מוֹשְׁבוֹ. רש"י: "בדד ישב" - שלא יהיו טמאין יושבין עמו. ואמרו רבותינו: מה נשתנה משאר טמאים לישיב בדד? הואיל והוא הבדיל בלשון הרע בין איש לאשתו ובין איש לרעהו, אף הוא ייבדל חוץ לשלוש מחנות.

14. מהר"ל, נצח ישראל פרק כה:

וכבר נשאלנו על זה מן האומות, באמרם כי אתם אומרים כי ישראל הם האומה הטובה, ואם כן איך משתוקקין אל הרע תמיד. ולא שהם חפצים ברע למתנגדים להם בדתם, רק כי אותנו אשר הוא עמיתו, עמו בתורה ובמצות, מבקש רעתו ולא טובתו, והתורה אמרה (ויקרא יט, יח) "ואהבת לרעך כמוך". ואולי אתם מפרשים, אשר הוא כמוך במעלה ובמדריגה - תאהב אותו. וכל אחד רואה עצמו שהוא יותר במעלה, ולכך אין צריך שיאהב את אחר, עד כאן שאלה שלו. ושאלה זאת היא שאלה קדומה מן האומות על ישראל. ובאמת דבר זה הוא גנאי נגד האומות, כאשר תראה בכל האומות שאין מדה זאת נמצא ביניהם... אמנם מדה זאת אינו בישראל מצד כי נפשם רעה, לומר כי "נפש רשע אותה רע" (משלי כא, י), כי עם הקדוש הזה מצד עצמם ראויים אל החשיבות והמעלה יותר מכל האומות, וכדכתיב (דברים כח, א) "ונתנך ה' עליון על כל גווי הארץ". רק שהחטא גורם, מכל מקום עצם בריאתם על תכונה זאת שנפשו חשובה. והחשוב מצד טבע עצמו יבקש המעלה. ולא תמצא כי הכפרי הוא מקנא בחשוב, רק גבור מתקנא בגבור כמותו, וחכם מתקנא בחכם כמותו, ודבר זה טבע הטובים וההגונים. רק איש רע מרבה המדה משלו, לא מצד התכונה שנתן השם יתברך בו, כי השם יתברך נתן בישראל תכונת המעלה בלבד, ותכונה זאת תכונה טובה וראויה היא לישראל. וכך יורה שמם, שנקראו "ישראל" על שם (בראשית לב, כט) "כי שרית עם אלקים ועם אנשים", שראויים לתכונתם המעלה. רק הבלתי הגונים הגדילו והוסיפו על המדה משלהם, לקנאות על כל דבר מעלה וכבוד או עושר או קנין אשר יראו בחבריהם, כאשר הם מדמים בעצמם כי הם ירשו ארץ בלבד, ואין עוד אחר, לכך אינם חפצים במעלת אדם, הן גדולה או קטנה. ואין ספק כי מדה זאת גרוע למאוד, אך הדבר הזה יוצא מתכונה טובה, הוא תכונת החשיבות. וראיה לזה, כי נראה לחוש כי כאשר יגיע לאחד צרה, הנה הכל הם אליו כאח נגש לצרה. זה מפני כי ישראל עם אחד בארץ, ולכך הם מרחמים זה על זה בצרתם מאוד מאוד, רק כי מקנאים בגדולה אשר יש לאחר:

15. שופטים יג, כג:

ותאמר לו אשתו לו חפץ ה' להמיתנו לא לקח מידנו עלה ומנחה ולא הרגנו את כל אלה וקצת לא השמיענו פזאת.